

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2026/19720-S.26.26921
BAŞVURU NO : 2026/19153
KARAR TARİHİ : 30/09/2026

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN : [REDACTED], TCKN: [REDACTED]
Adres: [REDACTED]
[REDACTED]

BAŞVURUYA KONU İDARE : MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
BAŞVURUNUN KONUSU : Aile yardımının geriye dönük ödenmesi talebi hakkındadır.
BAŞVURU TARİHİ : 29/07/2026

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran, Aksu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü nezdinde [REDACTED] Ortaokulunda öğretmen olarak görev yaptığını belirterek, eşinin 15/09/2025 – 15/06/2026 tarihleri arasındaki aylıksız izin dönemine ait aile yardımı ödeneğinin ödenmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Başvuruya konu iddialar hakkındaki bilgi ve belge talep yazımıza istinaden Milli Eğitim Bakanlığının 21.08.2026 tarih ve E-[REDACTED]-[REDACTED] sayılı cevabi yazısı ve eklerinde özetle;

2.1. Başvuranın eşinin 15/09/2025 – 15/06/2026 tarihleri arasında ücretsiz izne ayrıldığı, ancak 657 sayılı Kanunun 204 üncü maddesinde yer alan “durum değişikliklerinin bildirilmesi” yükümlülüğünün süresi içinde yerine getirilmediği, eşinin ücretsiz izin süresi tamamlanıp 15/06/2026 tarihinde yeniden göreve başlamasının ardından beyanda bulunduğu,

2.2. Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Başkanlığının 26.08.2025 tarihli ve 2025/01 sayılı Kamu Görevlilerinin Geneline Yönelik Mali ve Sosyal Haklarına ilişkin kararda belirtilen "Aile yardımı ödeneğinde geriye dönük yararlanma" başlıklı 35 inci maddesinde; "Aile yardımından yararlanılabilecek eş ve çocuk durumunda meydana gelen değişiklikleri daha sonraki tarihlerde bildiren personele, ilgili mevzuat uyarınca aile yardımı ödeneği verilmesi koşullarının mevcut olması ve 01/10/2025 tarihinden öncesine taşınması kaydıyla, anılan bildirimde dayanılarak aile yardımı ödeneğinden yararlanılabileceği tarihten önceki üç aya kadar olan dönem için de aile yardımı ödenekleri verilir." denildiğinden, 15.06.2026 maaş döneminde söz konusu eşin göreve başlamış olması nedeniyle ödemenin yapılmadığı, Nisan ve Mayıs 2026 aylarında ise aile yardımı ödeneğinin ödendiği,

2.3. Yasal sınır olan 3 ayı aşan geçmiş dönemlere (Eylül 2025 – Mart 2026 arası ve eşinin göreve başladığı Haziran 2026 ayı) ait aile yardımı ödeneği talebinin mevzuat hükümleri uyarınca uygun görülmediği, açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18.10.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın

3.1. "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; *"Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler."*

3.2. "Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler" başlıklı 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında; *"Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. (Ek cümle: 7/5/2010- 5982/12 md.) Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır."*

4. 14.6.2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; *"Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir."*

5. 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun,

5.1. "Amaç" başlıklı 2 nci maddesinde; *"Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler."*

5.2. "Aile Yardım Ödeneği" başlıklı 202 nci maddesinde; *"Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir. Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500, çocuklarından herbiri için de 250 gösterge rakamının (72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımlı) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir. Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenir..."*

5.3. "Aile Yardımı Ödeneğinin Ödeme Usulü" başlıklı 203 üncü maddesinde; *"Aile yardımı ödeneği Devlet memurlarına her ay aylıklarıyla birlikte ödenir..."*

5.4. "Aile yardımı ödeneğine hak kazanma" başlıklı 204 üncü maddesinde; *"Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği; çocuk için ödenen yardıma da çocuğunun doğduğu tarihi takip eden ay başından itibaren hak kazanır."*

6. 31.12.2005 tarih ve 26040 sayılı 3. Mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1 inci maddesinde; *"Bu Yönetmeliğin amacı, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde malî işlemlerin gerçekleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesi kapsamında, harcamalarda ödeme belgesine bağlanacak kanıtlayıcı belgeleri ve bunlardan bu Yönetmelikte düzenlenmesi gerekenlerin şekil ve türlerini belirlemektir.";* **12 nci maddesinde ise,** *sosyal yardım ödemelerinde ödemenin çeşidine göre gerekli olan belgeler sayılmış ve aylıkları ile birlikte ödenen aile yardımının personelin ilk işe girişinde alınacak aile yardımı bildirimine dayanılarak ödeneceği, bu bildirimin personelin aile yardımından yararlanan eş ve çocuk durumunda meydana gelen değişiklikler ile yer değiştirme suretiyle atama halinde yenileneceği"*

7. 26/8/2025 tarihli ve 2025/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının, Kamu Görevlilerinin Geneline Yönelik Mali ve Sosyal Haklar bölümünde yer alan "Aile yardımı ödeneğinde geriye dönük yararlanma" başlıklı 35 inci maddesinde; *"Aile yardımından yararlanılabilecek eş ve çocuk durumunda meydana gelen değişiklikleri daha sonraki tarihlerde bildiren personele, ilgili mevzuat uyarınca aile yardımı ödeneği verilmesi koşullarının mevcut olması ve 01/10/2025*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

tarihinden öncesine taşmaması kaydıyla, anılan bildirimde dayanılarak aile yardımı ödeneğinden yararlanabileceği tarihten önceki üç aya kadar olan dönem için de aile yardımı ödenekleri verilir.” düzenlemeleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ ŞERİF YILMAZ'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

8. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvurana geriye dönük aile yardımı ödeneği verilmemesi işleminde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle Tavsiye Kararı verilmesi gerektiği yönündeki öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9. Başvuran, eşinin ücretsiz izne ayrıldığı 15/09/2025 – 15/06/2026 dönemi için aile yardımı ödenmesini talep etmektedir.

10. Başvuru konusuna ilişkin İdare tarafından yapılan açıklamada; başvuranın eşinin ücretsiz izin süresi tamamlanıp 15/06/2026 tarihinde yeniden göreve başlamasının ardından beyanda bulunduğu, durum değişikliklerinin bildirilmesi yükümlülüğünün süresi içinde yerine getirilmediği, Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının ilgili hükmü kapsamında geriye dönük üç aydan fazla ödeme yapılmadığı, buna göre 15.06.2026 maaş döneminde eşinin göreve başlamış olması nedeniyle ödemenin yapılmadığı, Nisan ve Mayıs 2026 aylarında ise aile yardımı ödeneğinin ödendiği belirtilmiştir.

11. Anayasa'da aile yardımı doğrudan düzenlenmemekle birlikte devletin aileyi koruma görevi ve sosyal devlet ilkesi aile yardımının kapsamını belirlemekte, aynı zamanda taraf olunan uluslararası sözleşmeler, Devletin kadın ve çocuklar başta olmak üzere aile bireylerinin korunmasına yönelik sosyal yardım sağlanması yükümlülüğünü düzenlemektedir. Bu bağlamda aynı statüde çalışan kamu görevlilerinden eş ve çocuklarının durumları nedeniyle fazladan mali külfete katlanmak durumunda kalanlara verilen aile yardımı, ücrette adaletin sağlanmasını desteklemek amacıyla memurun mali hakları arasında sayılmaktadır.

12. Bilindiği üzere eş için ödenen aile yardımı ödeneği, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 204 üncü maddesinde “evlenme” olayının gerçekleşmesine, çocuk için ödenen aile yardımı ödeneği ise “doğum” olayının gerçekleşmesine bağlanmış ve evlenmenin ve/veya doğum olayının gerçekleştiği tarihi takip eden aybaşından itibaren de bu ödemelere hak kazanılacağı ifade edilmiştir. Aynı Kanunun 202 nci maddesinde ise bu ödeneğin, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi ve 206 ncı maddedeki istisnalar haricinde çocukları için yapılacağı ifade edilmiştir.

13. Söz konusu madde hükmünden de anlaşılacağı üzere; eş için ödenecek aile yardımı ödeneğinin, evlenme olayının vuku bulması ile elde edilen kazanılmış bir hak olarak dikkate alınması gerektiği, ancak eş için ödenecek aile yardımı ödeneğinde, eşin her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmaması veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almaması şartına bağlandığı ortadadır.

14. Anayasa Mahkemesinin 17.04.2008 tarihli ve E.2005/5, K.2008/93 sayılı kararında Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri belirlilik olduğu, bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerektiği, hukuk güvenliğinin ise normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kıldığı belirtilmiştir.

15. Konunun, aile yardım bildiriminin verilmesinin herhangi bir süre şartına tabi olup olmadığı yönünden değerlendirilmesinde ise; yukarıda yer verilen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili maddelerinde, hakkın hangi şartlarda kazanılıp kaybedileceği, ne şekilde ve ne zaman ödeneceği açıkça

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

düzenlenmiş olmakla beraber geriye dönük talep edilip edilemeyeceği ve bildirim süresine ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Keza Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde de buna ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla söz konusu bildirim için herhangi bir süre şartı getirilmediği anlaşıldığından hak sahiplerince verilen bildirimlere istinaden geriye dönük olarak aile yardımı talep edilmesinin önünde de engel bir durum bulunmadığı değerlendirilmiştir. Nitekim Sayıştay 2. Dairesinin 01.02.2010 tarihli ve 553 no.lu ilamında da geriye dönük çocuk yardımı ödenmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı yönünde karar verilmiştir.

16. Şikâyet konusuyla benzer nitelikteki taleplerle ilgili Aksaray İdare Mahkemesinin 24.07.2013 tarihli ve E.2013/367, K.2013/675 sayılı kararı ile Manisa İdare Mahkemesinin 25.11.2014 tarihli ve E.2014/367, K.2014/798 sayılı kararında aile yardımı ödeneğinin geriye dönük ödenebileceği, buna dayanak olarak da ilgili kararlarda *“Dava dosyasının, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile bir arada değerlendirilmesinden, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlara aile yardımının ne şekilde ve ne zaman ödeneceği açıkça hükme bağlanmış olmakla beraber geriye dönük olarak talep edilemeyeceği yönünde bir düzenlemenin bulunmadığı (bu yönde bir hükme yer verilmediği) anlaşılmaktadır.”* hususunun gösterildiği tespit edilmiştir.

17. İlgili İdarece her ne kadar 2025/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının 35 inci maddesine istinaden geriye dönük üç aylık aile yardımı ödendiği belirtilmişse de, toplu sözleşmeler vasıtasıyla esasında kamu görevlilerinin sahip oldukları haklara ilave bazı haklar elde etmelerinin amaçlandığı, dolayısıyla yukarıda yer alan açıklamalar ve ilgili mevzuat hükümleri dikkate alındığında, bahsi geçen hüküm ile memurlara yeni bir hak verilmesinden ziyade, memurların zaten sahip oldukları hakkın kısıtlandığının görüldüğü; bu bağlamda Danıştay 11. Dairesinin 13.06.2014 tarihli ve E.2013/3728, K.2014/4312 sayılı kararında özetle; normlar hiyerarşisinin, her türlü normun hiyerarşik olarak bir sıra dahilinde sıralanması ve birbirine bağlı olması anlamına geldiği, bunun doğal sonucu olarak, hiyerarşik sıralamada daha altta yer alan bir normun, kendisinden üstte bulunan norma aykırı hükümler içermeyeceği, alt norm niteliğindeki düzenleyici işlemlerin, bir hakkın kullanımını üst normda öngörülmemen bir şekilde daraltamayacağı veya kısıtlayamayacağına hükmedildiği dikkate alındığında konuyla ilgili Anayasal hükümler ve 657 sayılı Kanun maddeleriyle tanınan mali hakların mevcut düzenleyici işlemlerle kısıtlanamayacağı açıktır.

18. Nitekim Danıştay 12. Dairesinin 07.02.2024 tarihli ve E:2023/7135, K:2024/401 sayılı kararında da; davacının aile ve çocuk yardımı ödeneğinden yararlanması gerektiği sonucuna varılarak bu yoldaki talebinin reddine ilişkin işlemin iptaline ve ödenmeyen aile ve çocuk yardımı ödeneğinin davacıya ödenmesine karar verildiği ve temyize konu kararın oy birliğiyle onandığı görülmektedir.

19. Yukarıda açıklanan hususlar, başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, mevzuat, yargı kararları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın aile yardımı ödeneğine hak kazandığı tarihten itibaren bu ödenekten yararlanması gerektiği, bildirimin hangi tarihte verildiğinin kanundan doğan bu hakkı ortadan kaldırmayacağı, bu nedenle başvurana hak kazanma tarihinden itibaren geriye dönük aile yardımı ödeneği verilmemesi işleminde hukuka ve hakkaniyete uygunluk bulunmadığı kanaat ve sonucuna varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

20. İyi yönetim ilkelerine 28.03.2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmede, şikâyet başvurusu kapsamında, idarenin, başvurana ilişkin işlemlerle ilgili bilgi ve belgeleri süresi içerisinde ve gerekçeli olarak kurumumuza gönderdiği, bu anlamda *“kararların gerekçeli olması”* ve *“kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi”* ilkelerine uygun hareket ettiği, ancak başvuru sahibine verdiği cevapta idari işleme karşı hangi sürede hangi mercie başvurabileceğini göstermediği bu nedenle de *“karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi”* ilkesine uymadığı tespit edildiğinden, idarenin bahse konu ilkeye uygun davranması önerilmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

21. 14.06.2012 tarihli ve 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup; yetkili ve görevli mahkemelerde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçelerle; **BAŞVURUNUN KABULÜNE,**

Başvurana geriye dönük aile yardımı ödenmesi yönünde **MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Milli Eğitim Bakanlığınca bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURANA** ve **MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

Mehmet AKARCA
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.